

A háztartások fogyasztása, 2016. I. félév (előzetes adatok alapján)

Tartalom

[Bevezetés](#) 1

[A háztartások fogyasztási kiadása és a kiadás szerkezete](#) 1

[A háztartások tartós fogyasztási cikkekkel való ellátottsága](#) 3

[Összefoglalás](#) 3

Bevezetés

2016 I. félévében a magyar lakosság egy főre jutó összes kiadása átlagosan 74,4 ezer forint volt egy hónapra vetítve, ami **folyó áron 3,1%-kal, a fogyasztói árak alakulását figyelembe véve 3,0%-kal haladta meg az egy évvel korábbit**. Havonta átlagosan a legtöbbet élelmiszerekre és alkoholmentes italokra (19,7 ezer forint), lakásfenntartásra, valamint háztartási energiára (16,9 ezer forint), illetve közlekedésre (8000 forint) adtunk ki egy főre vetítve. A további tételek közül hírközlésre havonta fejenként 5100 forintot, kultúrára és szórakozásra 3900 forintot költött a lakosság.

Az év első felében a közlekedéssel kapcsolatos kiadások kivételével **a lakosság minden további fogyasztási főcsoportban növelte fogyasztását**. Forintban nézve az élelmiszerekre és lakásfenntartásra fordított kiadások növekedtek a leginkább, reálértéken a változás viszont a lakberendezés és háztartásvitel, illetve (alacsony bázis mellett) az oktatás terén volt a legnagyobb.

1. tábla

A háztartások egy főre jutó havi fogyasztási kiadásai

Fogyasztási főcsoportok	2015. I. félév	2016. I. félév	Index az előző év %-ában		Árindex, %
	kiadás, forint	kiadás, forint	folyó áron	változtatlan áron	
Élelmiszerek és alkoholmentes italok	19 267	19 736	102,4	102,1	100,3
Szeszes italok, dohányárúk	2 493	2 514	100,8	98,5	102,4
Ruházat és lábbeli	2 170	2 230	102,8	102,4	100,4
Lakásfenntartás és háztartási energia	16 471	16 915	102,7	101,9	100,8
Lakberendezés, háztartásvitel	2 591	2 756	106,4	105,4	100,9
Egészségügy	3 533	3 594	101,7	99,8	102,0
Közlekedés	8 000	7 980	99,8	104,7	95,3
Hírközlés	4 776	5 063	106,0	104,3	101,6
Kultúra, szórakozás	3 681	3 896	105,8	104,7	101,1
Oktatás	473	508	107,6	107,2	100,3
Vendéglátás, szálláshelyszolgáltatás	2 761	2 919	105,7	102,8	102,9
Egyéb termékek és szolgáltatások	6 000	6 337	105,6	105,1	100,5
Összesen	72 214	74 447	103,1	103,0	100,1

A kiadások növekedését elősegítette, hogy 2016 I. félévében az alkalmazásban állók száma¹ az előző év azonos időszakához képest 3,5%-kal emelkedett, így többen részesültek munkajövedelemből, valamint az, hogy a nettó keresetek 7,6%-kal nőttek. Ez utóbbira hatást gyakorolt, hogy a minimálbér és a garantált bérminimum, valamint a fegyveres testületek illetménye emelkedett, kiegészítő pótlékot fizettek ki a szociális területen dolgozók részére, illetve 1 százalékponttal csökkent a személyi jövedelemadó kulcsa. A családi adókedvezmény igénybevételének szabályai is módosultak idén, ami elsősorban a kétgyermekes családok jövedelmi helyzetét érintette kedvezően, reálkeresetük 8,9%-kal nőtt a bázisidőszakhoz viszonyítva.

A kiadás nagysága mellett a fogyasztás belső szerkezetének vizsgálata is fontos. Az Engel-törvény szerint a jövedelmek növekedésével csökken az élelmiszerekre, ugyanakkor növekszik az iparcikkekre és a szolgáltatásokra fordított kiadások aránya. 2016 I. félévében a lakosság élelmiszerre fordított kiadásai 26,5%-os részarányt képviseltek a fogyasztási kiadásból, hasonlóan, mint az előző év azonos időszakában.

A fogyasztói magatartás nem minden termék, illetve szolgáltatás esetében egyformán rugalmas, vannak közöttük könnyebben és nehezebben változtathatók. Ilyen merev tétel például a rendszeres havi gyakorisággal jelentkező, lakásfenntartási és közlekedési kiadás is. Az életszínter fontos mutatója, hogy a fogyasztás mekkora szeletét képviselik ezek az alapvető szükségleteket kielégítő tételek (az élelmiszerekre, a lakásfenntartásra és közlekedésre fordított kiadások), mert nagyságuk meghatározza, hogy mekkora lehet a vásárlásokban az egyén döntésének szabadságfoka, vagyis milyen mértékben elégíthetők ki a létfenntartáson túlmutató igények. 2016 I. félévében ez a három kötött kiadási tétel tette ki az összes fogyasztási kiadás háromötödét (59,9%-át). **A fogyasztási szerkezetet vizsgálva az alapvető kiadások súlya csökkent a bázisidőszakhoz viszonyítva, ezáltal nőtt a szabadon elkölthető jövedelem nagysága.**

A háztartások fogyasztási kiadása és a kiadás szerkezete

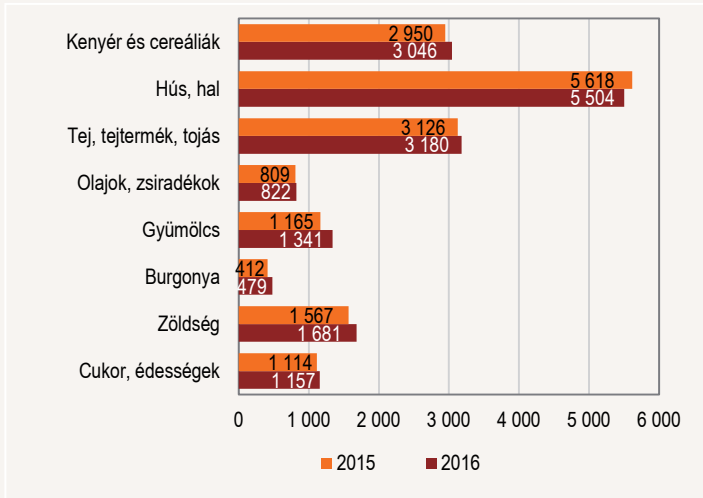
Élelmiszerre és alkoholmentes italokra 2016 I. félévében fejenként és havonta 19,7 ezer forintot, 2,4%-kal többet költött a lakosság, mint az előző év azonos időszakában, a kiadás nagysága reálértéken 2,1%-kal volt magasabb. A főcsoporton belül a legnagyobb arányt, 26,9%-ot a **hús és húskészítmények** képviselték. Az erre fordított egy főre jutó 5,3 ezer forintos összeg 2,2%-kal volt alacsonyabb, mint 2015 I. félévében. Ennek oka, hogy a húsfélék ára a vizsgált időszakban 6,1%-kal mérséklődött. A folyamatot mutatja, hogy a háztartások csökkenő anyagi ráfordítás mellett is növelni tudták az elfogyasztott mennyiséget.

A főcsoporton belül 3200 forint volt a **tejre, tejtermékre**, sajtra, tojásra fordított kiadás nagysága, 3100 forintot pedig kenyérrre és egyéb cereáliákra költött a lakosság fejenként. Az összes élelmiszerkiadás tizedét **zöldségfélékre és burgonyára** fordították, 16,7%-os áremelkedés mellett fejenként 2200 forintot, ami folyó áron 9,2%-kal haladta meg az előző évit. **Gyümölcsöt** 7,1%-os áremelkedés mellett egy főre jutóan havonta 1300 forintért vásároltak a háztartások, reálértéken 7,5%-kal többet, mint 2015 I. félévében.

¹ A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozások, a költségvetési intézmények, és a megfigyelt nonprofit szervezetek adatai.

Egyes élelmiszerek egy főre jutó havi kiadásai, 2015., 2016. I. félév

1. ábra

Az élelmiszer-fogyasztás mennyiségi adatai alapján a háztartások fejeként 5 kg húst, szalámit és felvágottat, 0,2 kilogrammal többet vásároltak havonta 2016 I. félévében, mint 2015 azonos időszakában. Az elfogyasztott mennyiség legnagyobb részben baromfi- (1,6 kg), illetve sertéshús (1,4 kg) volt. A kenyér- és cereália-fogyasztás csekély mértékben (0,1 kilogrammal), 7,3 kilogrammra nőtt, ennek a mennyiségnek a háromötödét (4,4 kilogrammot) a kenyérféleségek és pékáruk tették ki, a fennmaradó 2,9 kilogrammot pedig a liszt, a rizs és a különféle gabonapelyhek. Egy főre jutó havi tejfogyasztásunk 4,6 literre emelkedett, 4,1%-kal meghaladva az előző év azonos időszakát. Friss és fagyaszott zöldségből, gyümölcsből az előző évhez hasonlóan 3,7 kg, illetve 3 kg fogyott havonta, míg burgonyából némileg kevesebb, 2,1 kg. Az alkoholmentes italok közül számottevő az ásványvíz- (6,1 liter) és az üdítőital-fogyasztásunk (2,7 liter), ezekhez viszonyítva jóval kevesebbet, mindössze 1,1 litert vásároltunk gyümölcslevekből, hasonló mennyiségben, mint az előző évben.

2. tábla

A háztartásokban elfogyasztott egy főre jutó havi élelmiszer-mennyiség

Megnevezés	2015. I. félév	2016. I. félév
Kenyér és cereáliák, kg	7,2	7,3
Hús, hal és készítményeik, kg	4,9	5,1
ebből:		
Sertéshús, kg	1,3	1,4
Baromfihús, kg	1,5	1,6
Tej, l	4,4	4,6
Tojás, db	12	12
Olaj és zsiradékok, kg	1,4	1,4
Gyümölcs, kg	3,0	3,0
Zöldség, kg	3,8	3,7
Burgonya	2,3	2,1

A kiadások második legnagyobb szelete a **lakásfenntartás és háztartási energia**, az erre fordított 16,9 ezer forintos egy főre jutó havi összeg reálértéken 1,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A lakásfenntartási kiadásokon belül a legnagyobb hányad 64,2%-os részaránnyal a 10,9 ezer forintos fejekénti havi összeget jelentő **háztartási energia** volt, amin belül gázra 4300 forintot, elektromos energiára 3500 forintot, szilárd tüzelőanyagokra 2100 forintot, meleg vízre és távhőre 1000 forintot költöttek a háztar-

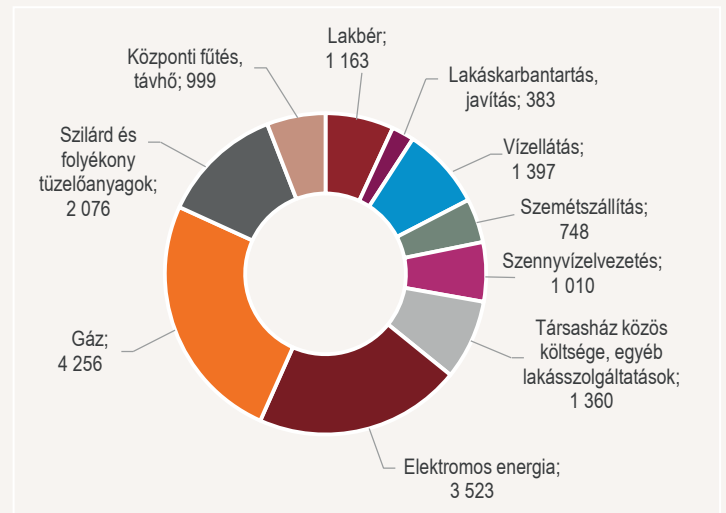
tások. Ezek közül leginkább a gázra és a szilárd tüzelőanyagokra fordított kiadások volumene nőtt.

Az év I. felében az energiahordozók és fűtőanyagok ára átlagosan nem változott (99,9%), ezen belül a **gázé** 0,9%-kal mérséklődött. A gáz ára az idei évet megelőzően ennél jóval dinamikusabban, 2013 és 2015 között 23,4%-kal csökkent. Mindezek hatására a **lakossági attitűd** némi fáziskészséssel, de napjainkra **megváltozott**, a háztartások szükségleteiket már magasabb szinten elégíthetik ki. A fogyasztás növekedésnek indult, 2016 I. félévében az előző év azonos időszakához képest fejeként 300 forinttal, reálértéken 8,3%-kal emelkedtek a lakosság gázra fordított havi kiadásai. A **szilárd tüzelőanyagok** használata továbbra is elterjedt, annak ellenére, hogy áruk évről évre emelkedik. A termékcsoporthoz viszonyítva, egy főre jutóan 200 forinttal emelve meg havonta a költségeket.

Az energiaköltségeken túl a lakásfenntartási kiadások másik nagy hányada a **vízellátás és szennyvízelvezetés, a szemétszállítás, illetve a társasházak közös költsége**, melyek együttesen a lakásfenntartási tételek 26,7%-át (havonta egy főre jutóan 4500 forintot) tették ki. A kiadás nagysága az előző évhez képest érdemben nem változott.

2. ábra

A háztartások egy főre jutó havi lakásfenntartási kiadásai, 2016. I. félév, forint

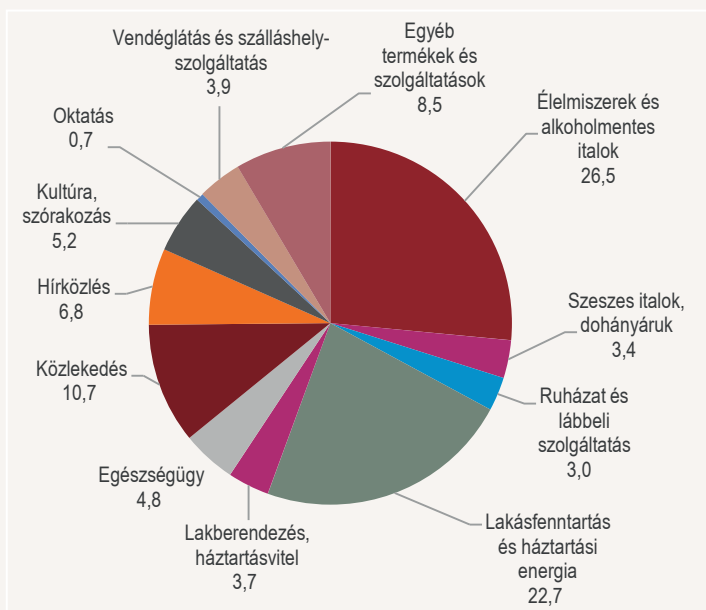
A háztartások költségei között a harmadik legnagyobb tétel a **közlekedés és szállítás**, ami az összes fogyasztási kiadás valamivel több mint a tizede (10,7%-a) volt. Erre az év első felében egy főre vetítve havonta átlagosan 8000 forintot fordítottak a háztartások. A közlekedési kiadások legnagyobb hányadát az üzemanyag-vásárlás tette ki, havonta 5500 forintot, ami a járműüzemanyagok 10,7%-os árcsökkenése mellett 7,9%-os reálérték-növekedést jelent.

Egészségügyi kiadás a háztartások négyötödében merült fel költségként, az erre fordítottak átlagosan az összes kiadás 4,8%-át tették ki. A gyógyszerre, gyógyárura, orvosi ellátásra fizetett egy főre jutó havi 3600 forint folyó áron 1,7%-kal volt magasabb, mint az előző év első hat hónapjában.

Szeszes italokra és dohánytermékekre egy főre jutóan 2500 forintot, az összes kiadás 3,4%-át fordította a lakosság havonta. A fogyasztás volumene 2015 I. félévéhez hasonlítva összességében 1,5%-kal csökkent, ezen belül viszont a szeszes italoké 3,9%-kal nőtt, míg a dohányárak fogyasztása 4,9%-kal esett vissza reálértéken. A csökkenés már tendenciaszerűnek mondható, ami a dohánykereskedelem átalakítása után figyelhető meg, és a vizsgált időszakban is folytatódott, bár a visszaesés üteme mára jelentősen lassult. A kiadások nagyságát az árak eltérő irányú mozgása is befolyásolta, a szeszes italok ára 0,6%-kal csökkent, a dohánytermékeké pedig – egy hosszabb folyamat részeként – 4,6%-kal nőtt 2016 I. félévében.

Az egy főre jutó havi kiadások megoszlása, 2016. I. félév, %

3. ábra

A háztartások tartós fogyasztási cikkekkel való ellátottsága

A háztartások tulajdonában lévő tartós fogyasztási cikkek állománya az utóbbi évtizedekben jelentősen bővült egyes alapvető cikkek esetében, mint például a televízió vagy a mosógép, már megközelíti a teljes ellátottságot. Az infokommunikációs és szórakoztató elektronikai eszközök kínálata egyre szélesedő palettán mozog, az újabb termékek gyorsuló ütemben való megjelenése miatt folyamatosan változnak a legkeresettebb termékek is. Ilyen termékfejlesztés eredménye a plazma- és az LCD-televízió is, az áruk csök-

kenésével párhuzamosan, az utóbbi néhány évben terjedtek el jelentősen. 2016 I. félévében már a háztartások 48%-a rendelkezett ezek valamelyikével. Szinte minden háztartásban (93%) van mobiltelefon, számos háztartásban több is, hiszen 100 háztartásra 189 db jut. Asztali számítógép a háztartások közel felében (44%-ában), laptop, valamint notebook a kétötödében (40%) volt, a netbookok és a tabletek használata viszont még kevésbé elterjedt, előfordulási arányuk 12%-os. A háztartási nagygépek közül lassan terjed a mosogatógép használata, a háztartások mindössze 17%-a használ ilyen eszközt. Saját tulajdonú személygépkocsival minden második háztartás rendelkezett.

Összefoglalás

2016 I. félévében az előzetes adatok alapján a háztartások 74,4 ezer forintot költöttek egy főre jutóan havonta, kiadásaik reálértéken 3,0%-kal haladtak meg az előző év azonos időszakait. A lakosság fogyasztási szerkezete is javult az előző év azonos időszakához képest, mert csökkent (0,6 százalékponttal) a három alapvető kiadás, az élelmiszerek, a lakásfenntartás és a közlekedésre fordítottak súlya az összes kiadáson belül. A fogyasztás növekedésében a foglalkoztatottak számának emelkedése, a személyi jövedelemadó mérséklése, valamint a családi adókedvezmény szabályainak kedvező változása játszott szerepet.

2016 I. félévében a közlekedéssel kapcsolatos kiadások kivételével folyó áron minden fogyasztási csoportban bővült a lakossági fogyasztás. Az alapvető kiadási tételek közül az élelmiszer-, illetve a lakásfenntartási kiadás 2,4, valamint 2,7%-kal nőtt, a közlekedésre fordítottak szinten maradtak (0,2%-kal mérséklődtek).

A legtöbbet élelmiszere és alkoholmentes italokra adtak ki havonta a háztartások, 19,7 ezer forintot, az összes kiadásuk 26,5%-át, lakásfenntartásra és háztartási energiára 16,9 ezer forintot (22,7%), közlekedésre és szállításra 8000 forintot (10,7%). Mivel az alapvető szükségleteket kielégítő tételek aránya csökkent, a háztartások növelni tudták a létfenntartáson túlmutató igényeiket, főként a lakberendezés és háztartásvitel, az oktatás, illetve a kultúra, szórakozás terén.

További információk, adatok (linkek):

- [Táblázatok](#)
- [Módszertan](#)
- www.ksh.hu

Elérhetőségek:

- kommunikacio@ksh.hu
- [Lépjen velünk kapcsolatba!](#)
- Telefon: (+36-1) 345-6789